

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 marca 1993 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustaw – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa i o powołaniu sądów apelacyjnych

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 5 lutego 1993 r. ustawy o zmianie ustaw – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa i o powołaniu sądów apelacyjnych, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

I. W art. 1:

- 1) w pkt 7, dotyczącym art.29¹:
 - a) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2.Minister Sprawiedliwości nie może jednak powołać prezesa sądu apelacyjnego, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego wyraziło sprzeciw wobec kandydata większością dwóch trzecich głosów.",
 - b) dotychczasowy § 2 oznacza się jako § 3;
- 2) w pkt 8, dotyczącym art.30, w § 1 na końcu dodaje się zdanie w brzmieniu:

"Przepis art.29¹ § 2 stosuje się odpowiednio.";
- 3) pkt 12, dotyczący art.37, skreśla się;
- 4) w pkt 15, dotyczącym art. 41, w § 1:
 - a) dodaje się nowy pkt 1 w brzmieniu:

"1)z ustala podział czynności w sądach, określa zasady przydziału spraw poszczególnym sędziom i zasady zastępstw sędziów,",
 - b) dotychczasowe pkt 1–9 oznacza się jako pkt 2–10;

5) w pkt 18, dotyczącym art.52¹, § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1.Wnioski o powołanie na stanowiska sędziów, organy sądów kierują do Krajowej Rady Sądownictwa i jednocześnie do Ministra Sprawiedliwości, który w ciągu 30 dni może wyrazić swoją opinię o kandydatach.";

6) po pkt 18 dodaje się nowy pkt 18a w brzmieniu:

"18a) art.53 otrzymuje brzmienie:

"Art.53. Nie może być sędzią osoba, której małżonek wykonuje zawód adwokata bądź radcy prawnego. Nie może być sędzią również osoba, której krewny do drugiego stopnia lub powinowaty pierwszego stopnia wykonuje zawód adwokata bądź radcy prawnego na obszarze właściwości tego samego sądu wojewódzkiego.";

7) po pkt 19 dodaje się nowy pkt 19a w brzmieniu:

"19a)w art.59:

a) w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) zawarł związek małżeński z osobą, która wykonuje zawód adwokata bądź radcy prawnego i nie zaprzestała go wykonywać w terminie trzech miesięcy od zawarcia związku małżeńskiego.";

8) pkt 20, dotyczący art.59¹, skreśla się;

9) w pkt 22, dotyczącym art.80, w § 1 po wyrazie "oczywistą" dodaje się wyrazy "i rażąca";

10) w pkt 23, dotyczącym art.81, dodaje się nowy § 3 w brzmieniu:

"§ 3.Przewinienie sprzeniewierzenia się zasadzie niezawisłości nie ulega przedawnieniu.";

11) dotychczasowe pkt 13–19a oznacza się jako pkt 12–20.

II. W art.2:

- 1) pkt 2, dotyczący art.5 skreśla się;
- 2) w pkt 4, dotyczącym art.8, w ust.4 po wyrazie "oczywistej" dodaje się wyrazy "i rażącej";
- 3) w pkt 5, dotyczącym art.10, w ust.1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
"1) kieruje działalnością prokuratury osobiście bądź przez zastępców Prokuratora Generalnego,";
- 4) w pkt 9, dotyczącym art. 16, w ust.1, w pkt 1 wyrazy "w art. 67 ust. 1 pkt 1–4" zastępuje się wyrazami "w art. 67 ust. 1 pkt 2–4", a wyrazy "a w tym dopuścić się oczywistej obrazy przepisów prawa lub uchybił godności urzędu prokuratorskiego;" skreśla się;
- 5) w pkt 11, dotyczącym art. 19–24, w art. 24 ust. 1 po wyrazach "wyraża opinię w sprawach" dodaje się wyrazy "podejmowanych z własnej inicjatywy lub";
- 6) pkt 12, dotyczący art. 33 i 34, skreśla się;
- 7) w pkt 17, dotyczącym art.66, po wyrazie "oczywistą" dodaje się wyrazy "i rażącą";
- 8) dotychczasowe pkt 3–26 oznacza się jako pkt 2–24.

III. W art.3:

- 1) pkt 3 dotyczący art.16, skreśla się;
- 2) dotychczasowe pkt 4–7 oznacza się jako pkt 3–6.

IV. Art.4 otrzymuje brzmienie:

"Art.4. W ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz.470) wprowadza się następującą zmianę:
– w art.26 w ust 1 po wyrazach "obecność Prokuratora Generalnego" dodaje się wyrazy "lub prokuratora prokuratury apelacyjnej wyznaczonego przez Prokuratora Generalnego".

V. W art. 5 lit.a otrzymuje brzmienie:

"a) dodaje się ust. 1¹ w brzmieniu:

"1¹. Wnioski w sprawie kandydatur na stanowiska sędziów sądów powszechnych, zgłaszane przez organy sądów są przekazywane do Krajowej Rady Sądownictwa i jednocześnie do Ministra Sprawiedliwości, który w ciągu 30 dni może wyrazić swoją opinię o kandydatach.";

VI. Dodaje się nowy art.6a w brzmieniu:

"Art.6a. 1. Prezydent, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, odwołuje sędziego, który sprzeniewierzył się zasadzie niezawisłości, łamiąc w latach 1944–1989 prawa człowieka lub wolności obywatelskie w szczególności przez ograniczanie prawa do obrony, wyłączenie jawności posiedzenia lub rozprawy, tendencyjną ocenę zebranego materiału dowodowego lub świadome naruszanie innych zasad postępowania i orzekania bądź sprzeniewierzył się obowiązkowi bezstronności sędziowskiej.
2. Postępowaniu dyscyplinarnemu podlegają również sędziowie, którzy wykorzystując swoje funkcje kierownicze w wymiarze sprawiedliwości lub zajmowane stanowiska w organizacjach politycznych, nakłaniali innych sędziów do postępowania opisanego w ust.1, dobierali do składów orzekających sędziów lub ławników, o których wiedzieli, że są gotowi do wydawania oczekiwanych orzeczeń albo w inny sposób naruszali niezawisłość sędziowską.

3. Sprzeniewierzenie się zasadzie niezawisłości przez sędziego stwierdza sąd dyscyplinarny na wniosek Ministra Sprawiedliwości, kolegium sądu apelacyjnego lub wojewódzkiego. Podstawą oceny sądu dyscyplinarnego w tej sprawie są czyny i okoliczności od początku zajmowania stanowiska sędziego.
4. W postępowaniu w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym, z tym że sąd dyscyplinarny rozpoznaje te sprawy w składzie pięciu sędziów. W razie zrzeczenia się przez sędziego stanowiska, postępowania nie wszczyna się, a wszczęte umarza.
5. W razie wszczęcia postępowania, o którym mowa w ust.4, sąd dyscyplinarny może zawiesić sędziego w czynnościach służbowych niezwłocznie z chwilą wszczęcia postępowania.
6. Postępowanie dyscyplinarne, o którym mowa w ust.4 może być wszczęte tylko do 31 grudnia 1994 r."

MARSZAŁEK SENATU

(–)

August CHEŁKOWSKI

Uzasadnienie

Ustawa z 5 lutego 1993 r. nowelizuje w sposób istotny ustawy dotyczące funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Rozwiązania przyjęte przez Sejm są jednak zbyt daleko idące.

Senat nie kwestionując zwiększenia wpływu Ministra Sprawiedliwości na powoływanie i odwoływanie prezesów sądów, powodujące tym samym ograniczenie uprawnień zgromadzeń ogólnych sędziów, dla zapewnienia równowagi, za konieczne stworzenie możliwości wyrażenia sprzeciwu przez zgromadzenia ogólne, która to instytucja zapobiegnie powołaniu nieakceptowanego prezesa sądu wojewódzkiego i apelacyjnego (art.29¹ i art.30).

Brzmienie art.37 stanowi ingerencję ustawową w materię związaną z biurowością sekretariatów sądowych. Wykonanie tego przepisu może stwarzać znaczne trudności w praktyce funkcjonowania sądów – przy kompletowaniu składów sądzących. Konsekwencją skreślenia tego artykułu jest zmiana w art.41.

Unormowania dotyczące składania wniosków o powołanie na stanowiska sędziów (art.41² i art.52¹), zdaniem Senatu, nadmiernie osłabiają pozycję Krajowej Rady Sądownictwa. Senat wprowadza poprawkę do art.52¹, która ogranicza uprawnienia Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie i umacnia rolę Krajowej Rady Sądownictwa. Analogiczna zmiana dotyczy ustawy o Krajowej Rady Sądownictwa.

Ograniczenia zaproponowane w art.53 i 59 ustawy o ustroju sądów powszechnych, zmierzają do ujednoczenia przepisów dotyczących samorządu adwokackiego i radców prawnych, a także form wykonywania zawodu prawnika.

Art.59¹ ustawy o ustroju sądów powszechnych, mający umożliwić odejście z sądownictwa osób skompromitowanych, stwarza stałe zagrożenie odwołania ze stanowiska sędziów wykonujących w sposób właściwy swoje obowiązki i narusza zasadę nieusuwalności. Celowe, zdaniem Senatu, jest dookreślenie sprzeniewierzenia się zasadzie niezawisłości sędziowskiej, ustanowienie ograniczenia czasowego zarówno dla popełnionego przewinienia, jak i wszczynania postępowań dyscyplinarnych (nowy art. 6a).

Senat, rozumiejąc rangę problemu naruszania niezawisłości sędziowskiej, proponuje uregulowanie zawarte w art.81 §3 ustawy o ustroju sądów powszechnych. Wydalenie bowiem ze służby sędziowskiej przewidziane w art.82 §1 pkt 5 tejże ustawy, jako kara w zwykłym postępowaniu dyscyplinarnym, wydaje się dostatecznym zabezpieczeniem na przyszłość.

Niektóre zmiany w art.2 ustawy z 5 lutego 1993 r. wydają się przedwcześnie. Senat nie podziela przekonania Sejmu o konieczności ograniczenia uprawnień Prokuratora Generalnego, niezasadne są zmiany dotyczące art.5, art.33 i 34 (ustawy o prokuraturze) oraz w art.3 i art.4 ustawy zmieniającej. Ponadto poprawka Senatu do art.4 wiąże się z przyjętym przez Sejm brzmieniem art.3 pkt 5, zapewnia bowiem obecność prokuratora tej samej rangi na posiedzeniu zarówno Sądu Najwyższego, jaki i zgromadzeniu ogólnym Trybunału Konstytucyjnego.

Senat uważa, że w art.8 ust.4 wyżej wymienionej ustawy, zobowiązującym do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, dla zapewnienia spełnienia celu tego przepisu, po wyrazie "oczywistą" należy dodać "i rażącą", ponieważ w wersji przyjętej przez Sejm jest on zbyt restrykcyjny .

Senat stoi na stanowisku, że uchwalony przez Sejm art.10 ust.1 pkt 1 ustawy o prokuraturze, sprzyja dowolnym interpretacjom. Brzmienie art.10 ust.1 pkt 1 zaproponowane przez Senat, pozbawione jest niejasnego określenia rozszerzenia sposobu działania Prokuratora Generalnego.

Zwiększenie możliwości odwołania prokuratora ze stanowiska w przypadku dwukrotnego ukarania karami dyscyplinarnymi, zdaniem Senatu, nie powinno obejmować kary upomnienia, która dotyczy pomniejszych uchybień (art.16 ust.1 pkt 1 ustawy o prokuraturze).

Niezbędne jest zapewnienie Radzie Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym możliwości rozpatrywania spraw z własnej inicjatywy (art.24).

Celowe jest, zdaniem Senatu, aby jednolicie uregulowany ustawą zakres odpowiedzialności za przewinienia służbowe sędziego (art.80 ustawy o ustroju sądów powszechnych) i prokuratora (art.66 ustawy o prokuraturze) obejmował "oczywistą i rażącą" obrazę przepisów prawa.

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 marca 1993 r.

w sprawie zasad i trybu zgłaszania kandydatów oraz powoływania członków na pierwszą kadencję Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Na podstawie art. 7 ust. 1 w związku z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 15 października 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 1993 r. Nr.7, poz.34) uchwała się, co następuje :

Art. 1.

1. Prawo zgłaszania kandydatów na członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji przysługuje grupie co najmniej 7 senatorów. Senator może udzielić poparcia co najwyżej 2 kandydatom.
2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1 wraz z uzasadnieniem (uwzględniającym w szczególności kryteria dotyczące kandydata wynikające z ustawy o radiofonii i telewizji) i zgodą kandydata na kandydowanie, składa się na piśmie do Komisji Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej w terminie 14 dni od dnia podjęcia niniejszej uchwały.

Art. 2.

1. Komisja Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej przeprowadzi na jawnym posiedzeniu przesłuchanie kandydatów na członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.
2. Komisja Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej przedstawia Senatowi sprawozdanie zawierające listę prawidłowo zgłoszonych kandydatów na członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz opinię komisji o kandydatach.
3. Na posiedzeniu Senatu każdy z senatorów może zadać pytania zgłoszonym kandydatom na członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Art. 3.

Senat powołuje dwóch członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (jednego na okres 4 lat, drugiego na okres 2 lat) w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością ważnie oddanych głosów, w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby senatorów.

Art. 4.

1. Członkiem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na okres 4 lat zostaje kandydat, powołany w najwcześniejszej turze największą liczbą głosów. Kandydat, który został powołany w najwcześniejszej turze kolejną największą liczbą głosów zostaje członkiem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na okres 2 lat.
2. Jeżeli w pierwszej turze głosowania nie powołano wszystkich członków, a zgłoszono więcej niż trzech kandydatów, to w kolejnych turach głosowania skreśla się z listy kandydatów tego kandydata, który otrzymał najmniejszą liczbę głosów.
3. Przypadki równej liczby głosów rozstrzyga się przez losowanie.
4. Jeżeli w głosowaniu nie powołano wszystkich członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, 14 dniowy termin do zgłaszania kandydatów na nie obsadzone miejsca członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji liczy się od dnia następnego po dniu głosowania.
5. W sprawach nieuregulowanych niniejszą uchwałą przepisy rozdziału 3 Regulaminu Senatu stosuje się odpowiednio.

Art. 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK SENATU

(-)

August CHEŁKOWSKI